

شورای مرکزی جشن شاهنشاهی
ایران

تاریخ کهن گذشته‌های پرافتخار شاهنشاهی ایران

از دیدگاه

شاهنشاه آریامهر

بکوشش :

حسین احمدی پور

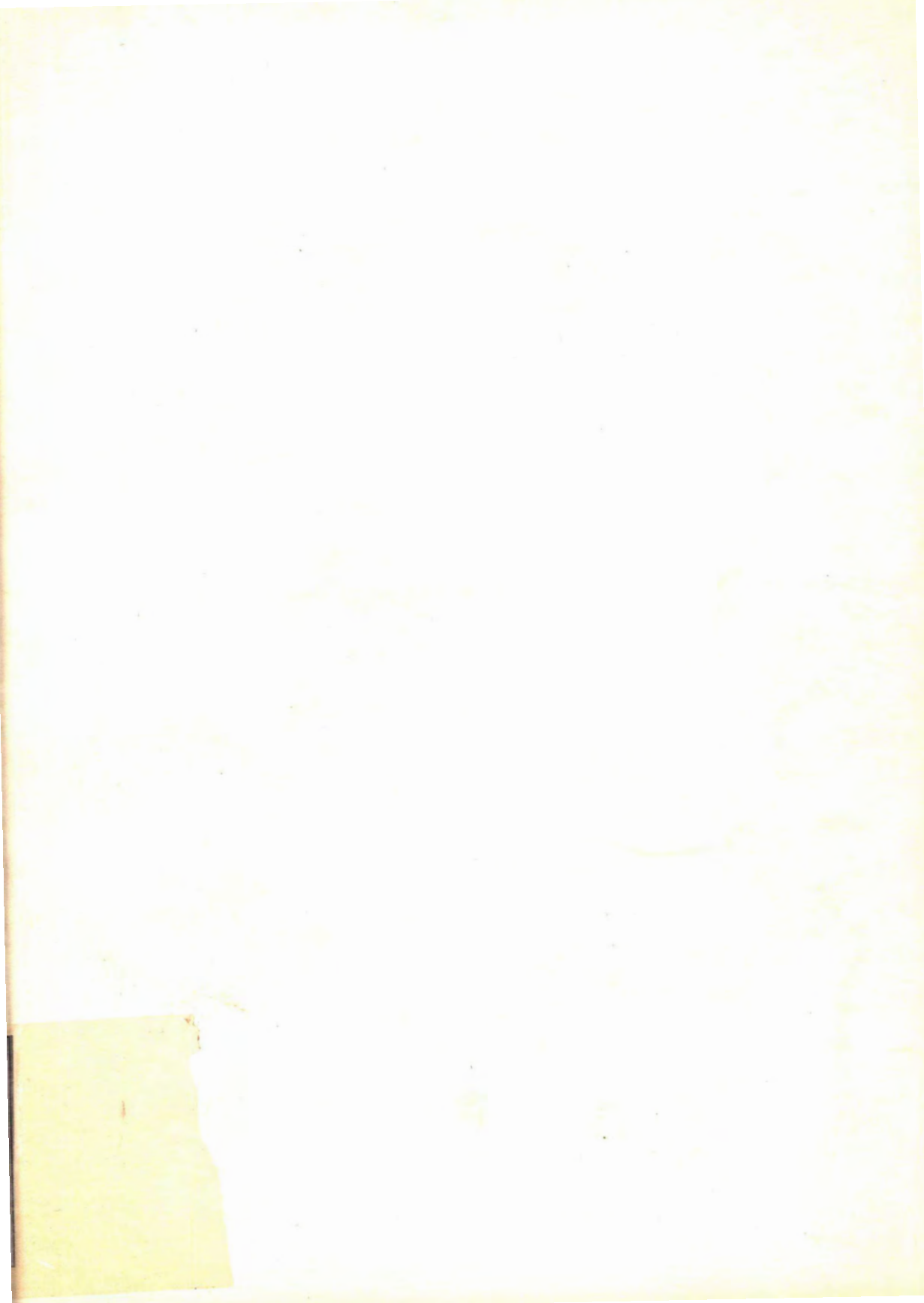
دبیر شورای مرکزی جشن شاهنشاهی آذربایجان نشرقی

نشریه شماره

۱۴

بمناسبت سالروز ۲۱ آذر ۱۳۲۵ «روز نجات آذربایجان»

تبریز - ۱۳۴۷

شورای مرکزی جشن شاهنشاهی ایران

تاریخ کهن و گذشته‌های پرافتخار شاهنشاهی ایران

از دیدگاه

شاهنشاه آریامهر

بکوشش :

حسین - احمدی پور

دبیر شورای مرکزی جشن شاهنشاهی آذربایجان شرقی

نشریه شماره :

۱۴

بمناسبت سالروز ۲۱ آذر (روز نجات آذربایجان)

چاپ باستان - ۱۳۴۷

این نشریه در یکهزار نسخه در آذرماه ۱۳۴۷ در چاپخانه باستان تبریز چاپ و
منتشر گردید .

بنام خدا

خدای بزرگ را سپاس فراوان داریم که در روزگار شهر یاری بیدار دل و دانشمند زندگی می‌کنیم که اندیشه‌های ژرف و افکار تابناکش روشنی بخش محافل و مجالس سیاسی و ادبی و فرهنگی بین‌المللی بوده؛ اقدامات صلح‌جویانه و اصلاحات عمیق اجتماعی و اداری و مملکتی معظم‌له موجب سرفرازی ملت حق شناس ایران و باعث اعجاب و تحسین جهانیان شده است .

شورای مرکزی جشن شاهنشاهی استان آذربایجان شرقی باخذ الهام از افکار بلند شاهنشاه آریامهر تصمیم گرفت تاریخ و سنن کهن ایرانی را از دیدگاه شاهنشاه آریامهر مورد بررسی قرار داده و با استفاده از مدارک و نشریات موجود؛ مجموعه بیانات حکیمانه شاهنشاه عظیم‌الشان را در زمینه تاریخ کهن و اندیشه‌های پرافتخار شاهنشاهی ایران بصورت نشریه مخصوص چاپ و در دسترس جوانان و اعضای شوراهای جشن شاهنشاهی آذربایجان و سایر استانها قرار دهد .

نشریه حاضر که چهاردهمین نشریه شورای مرکزی جشن شاهنشاهی استان را تشکیل می‌دهد همین افکار و اندیشه‌های شاهنشاه بزرگ در مورد تاریخ شاهنشاهی ایران و عشق و علاقه شهریار فرهنگ پرور بتاریخ و سنن دیرینه این مرز و بوم است .

برای شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی
گرامی و والاحضرت رضا پهلوی ولیعهد والاگهر ایران و
سایر افراد خاندان جلیل سلطنت دوام عمر و توفیق بزرگ
آرزو می کنم .

محمد تقی سرک

استاندار و رئیس شورای مرکزی جشن شاهنشاهی آذربایجان شرقی

مقدمه

شاهنشاه آریامهر بتاریخ و گذشته‌های پرافتخار کشور، سنتهای باستانی و فرهنگ و تمدن کهن ایران عشق می‌ورزند. این دلبستگی و علاقه شدید از لابلای نوشته‌ها و سخنان حکیمانه رهبر عالی‌قدر مابادرخشندگی خاص تجلی است. شهریار بیدار دل ما آرزو دارند افتخارات گذشته ایران تجدید شود و ملتی آزاد و سر بلند در پهنه ایران زمین زندگی کند. شاهنشاه در تمام بیانات تاریخی خود بفرهنگ و تمدن اصیل ایران اشاره می‌فرمایند و مردم این مرز و بوم را بحفظ و حراست سنتهای دیرینه؛ تشویق و ترغیب می‌فرمایند. رهبر بلند اختر ما در پیامی که به کنگره بین‌المللی «مطالعه درباره تأثیر تمدن ایران در تمدن یونان و روم» ارسال داشته‌اند چنین می‌فرمایند: «... فرهنگ کهن ایرانی که بصورت گرانبها ترین میراث تاریخی و ملی بدست ما رسیده است مسایه ر بلندی و افتخار ماست» شاهنشاه همچنین در شرفیابی اعضای شورای مرکزی جشن شاهنشاهی ایران ضمن اشاره بتاریخ کهن ایران، بعلل دوام این شاهنشاهی پرداخته چنین می‌فرمایند:

«باید به بینیم ریشه این قدرت و عظمت در کجا بوده و چطور نیروی فعالیت و ایمان و بیغرضی و شهامت بنائی چنین استوار پدید آورده که بیش از بیست و پنج قرن دوام کرده است».

راقم پس از مطالعه متن سخنرانیها و نوشته‌های پرمغز شاهنشاه آریامهر بر آن شده که قسمتی از این بیانات و نوشته‌ها را که در آن بتاریخ شاهنشاهی

ایران و فرهنگ و تمدن کهن این کشور باستانی اشارت رفته است جمع آوری و در دسترس اعضای شوراهای جشن شاهنشاهی قرار دهد تا درسخترانیها و نشریات خود از آنها استفاده نمایند .

از درگاه ایزد منان ،سألت دردد به شاهنشاه عالیقدر ما طول عمر و کسبانی وشادکامی کامل عنایت فرماید تا با همکاری ملت حق شناس ایران در تجدید مفاخر و افتخارات گذشته موفق شوند .

... کافی نیست گنج بگوانیم مرزهای
امپراطوری ما از گنجا تا بکجا بوده است و ما چه
قدرتی داشته‌ایم ، بلکه باید به بیشم ریشه این
قدرت و عظمت در گنجا بوده و چطور نیروی فعالیت
و ایمان و بیغرضی و شهادت بنائی چنین استوار
پدید آورده که بیش از بیست و پنج قرن دوام
کرده است .

یقین دارم این فضایل و محاسن هنوز هم
در نهاد ملت مانهفته است و فقط می باید چنانکه
لازم است بمعرض بروز درآید .

از سخنان شاهنشاه آریامهر در شرفیابی
اعضای شورای مرکزی جشن شاهنشاهی
ایران - ۹ بهمن ۱۳۳۸

ملتی که ۴۵۰۰ سال سابقه سلطنت دارد و عمیق ترین سنن
ملیت به طوری با روح و خون او عجین شده که بصورت جزء
لاینفک آن درآمده است دارای چنان فضائی است که شاید به
آسانی به عظمت آن نتوان پی برد .

راست است که در طول تاریخ کهنسال این کشور دوره های انحطاطی
نظیر آنچه برای هر ملت دیگری روی داده برای ما پیش آمده و ما را
در حال عقب ماندگی نگاهداشته است ولی همان غریزه ذاتی و لیاقت
نهانی و فطری ملت ما بکرات بصورتی معجزه آسا بروز کرده است و ما
هر بار نشان داده ایم و درآینده نیز نشان خواهیم داد که چطور می توانیم
با نیروی روحی شکفت آور خاص این ملت کهنسال که در طول حوادث
بصورت پولادی آبدیده درآمده است خود را به پایه متریقی ترین
ملل و سعادت مندترین جامعه ها برسانیم .

ما بخواست خداوند و با اراده ای راسخ ، ایرانی متریقی و آماده برای
پیشرفتهائی بیشتر و درخشان تر را بدست نسل جوانی که امروز در مدارس
و کارگاهها و شهرها و روستاها و با اعتماد و ایمان بموفقیت و با حس غرور
ملی و سربلندی تربیت می شود خواهیم سپرد تا این نسل نو بتواند با روح
ابتکار و با استعداد و هوشمندی خاص نژاد ایرانی؛ آن دینی را که بگذشته
پرافتخار این سرزمین مقدس دارد ادا نماید و ایران عزیز را که مازندگی
و روح و جسم خویش را وقف آن کرده ایم روز بروز آبادتر و سعادت مندتر
و متریقی تر سازیم .

از پیام شاهنشاه بمناسبت سالروز بیست
و هشتم مرداد در سال ۱۳۳۸

... تاریخ چند، هزار ساله کشور من
که روزی بزرگترین امپراطوری جهان را
تشکیل میداد بخلاف بسیاری از موارد مشابه
تاریخ؛ يك سلسله کشور گشائنها وقتل و غارتها و
خوشگذرائنها نیست بلکه تاریخی است که بیش
از هر چیز بر پایه عدالت و آزادگی استوار است .
در طول قرون متمادی بارها این کشور
دستخوش حملات و مهاجمانی شده که هر يك از
آنها برای نابود کردن مملکتی کافی بوده است
ولی هر بار مهاجمین در مدنیت و فرهنگ اصیل
ایران حل و مستهلك شدند و بدین ترتیب
چراغی که هزاران سال پیش در این سرزمین
افروخته شده از خلال ظلمتها و طوفانها
همچنان فروزان و تابناك بدست ما که وارث
این میراث عظیم مدنیت هستیم رسیده است.

از نطق شاهنشاه در کنگره امریکا ۲۲

فروردین ۱۳۴۱

فرهنگ ما یکی از فرهنگهای باستانی
جهان است. ما معتقدیم اصل و منشاء عالی و
اصل و گوهری که تمدن را بوجود آورده مفهوم
حیاتی و بسیار مهمی دارد، زیرا درد نیای پر آشوب
گنونی که بر اساس احترام ارزش و منزلت مقام
بشری و اصول و معتقدات عالی اخلاقی استوار
است سنن باستانی، مراحیات و نیرومی بخشد
و سرچشمه الهامات میشود. اصول و مبنای عالی
در آن موقع که مسیر ما از هر طرف با هرج و مرج
و آشوب و بی نظمی احاطه شده تکیه گاه استواری
برای ما خواهد بود .

از سخنان شاهنشاه بمناسبت دریافت
دکترای افتخاری از دانشگاه میشیگان
۵ آذر ۱۳۲۸

... ملت ایران حتماً پس از چندین
بار دوره انحطاط و زوال؛ خوشبختانه استعداد
ذاتی و هوش فطری خود را ابراز داشته
و طوری بوده است که دوباره عظمت و ترقی
خودش را بازیافته و مجد دیرینه را بدست
آورده است .

بنابراین در این ملت آن استعداد ذاتی
و شرافت جبلی موجود بوده که بتواند اگر از
سایرین جلو نیفتد مسلماً پایای دیگران پیش
برود و حالاً موقع آنستکه ما ایرانیها بفکر گذشته
خود باشیم و هم آینده روشن خویش را در نظر
بگیریم و پیش برویم . خوشبختانه تمام وسایل
و موجبات آماده است که بتوانیم در این راه
پرافتخار قدم برداریم .

از سخنان شاهنشاه در شرح‌قبا بر نمایندگان
مجلسین سنا و شورای ملی - اولم - ۱۳۳۵

ما بزرگی و ترقی خود را در اتخاذ يك سياست منفی و مخرب نمیدانیم.
ما هم از نعمتهای الهی برخورداریم، هم ثروت داریم، هم از نژادی هستیم
که با وجود اینکه هزاران سال عمر دارد هنوز زنده است .
ایرانی قرن‌ها با مشکلات بزرگ دست و پنجه نرم کرده و خود را
حفظ کرده است. پس استعداد در ما هست و ما با تکیه ناسیونالیسم مثبت خود
میتوانیم حقوق و حیثیت و احترام ایران را بسر حد کمال محفوظ داریم و
با سایر ملل زنده دنیا همکاری کنیم .

ما برای اینکه ثابت کنیم ناسیونالیست هستیم احتیاج نداریم
عمارات را منفجر کنیم؛ قتل و غارت کنیم؛ و باین و آن فحش بدهیم . این
کار دلیل رشد اجتماعی و نیرومندی نیست بلکه نشانه ضعف است .
ما میتوانیم با حفظ شعائر و سنن باستانی حداکثر منافع را برای
ملت خود بدست آوریم و با همین رویه بیش از آنهایی که هیاهو و جنجال
می‌کنند منافع خود را حفظ کرده ایم ...

از مصاحبه مطبوعاتی شاهنشاه با روزنامه نگاران ایران

۲۵ مهر ماه ۱۳۳۷

من بهمین اندازه فُناعت نمی‌کنم که ایران
کشوری مترقی باشد . من می‌خواهم کشورم
کشوری نمونه باشد، زیرا خداوند بماه‌چیز
داده است : نه فقط ثروت‌های زیرزمینی و روی
زمینی فراوان نصیب ما کرده ، بلکه اصولاً ملت
ایران را خوب خلق فرموده است . ایرانی باطناً
وطنپرست، باهوش و شریف است و نفع و صلاح
واقعی خود را خوب تشخیص می‌دهد . آنچه
برای ما مهم است تأمین عظمت ایران و
مقامی است که شایسته گذشته و تمدن تاریخ
این کشور است .

از مصاحبه مطبوعاتی شاهنشاه باروز نامه
نگاران ایران - ۳ آبان ۱۳۳۷

ما بار دیگر نشان دادیم که با آنکه ملت
قدیمی و کهنی هستیم در میدان پیشرفت و
مبارزه از هر نیروی جوانی جوانتریم و همین‌ها را
امیدوار می‌کنند که این ملت گه‌نصال جوانی خود
را از سر می‌گیرد، یعنی در عین حال که از تمام
نعمت‌های جدید و امروزی برخوردار است و دوش
بدوش ملل متریقی پیش می‌رود؛ تمام خصائل
پسندیده و سنن ملی قدیمی خود را حفظ کرده است.

از سخنان شاهنشاه در سلام نوروزی
اول فروردین ۱۳۳۹

ما بعظمت باستانی و میراث گرانبهای
نیاکان خود می‌بالیم . زیرا این میراث
پر افتخار که کمتر سلتی در جهان از نظیر
آن برخوردار است؛ برای ما منبع نیرو و
الهامی برای ساختن ایران آینده است .
ولی نباید تنها بدین افتخارات قناعت
کنیم ، بلکه باید در دنیای جدید افتخارات
تازه‌ای بمفاخر کهن بیفزائیم و وضع خود را
باترقیات جهان امروز هماهنگ سازیم و از هر
حیث با کاروان تمدن همگام شویم .

از پیام شاهنشاه بمناسبت آغاز برنامه
انتشاراتی کشور — ۲۹ آذر ۱۳۲۸

ما از لحاظ تاریخ کشور خود و سهمی که در تمدن جهانی داشته‌ایم بر خود می‌بالیم ولی نمی‌خواهیم تنها با افتخارات گذشته خود زندگی کنیم . زمان؛ اقتضاء می‌کند که ما پیوسته در راه پیشرفت اجتماعی و پیشرفت اقتصادی باشیم . بنظر من هیچ کشور و ملتی نمیتواند وقت و فرصت را از دست بدهد . ما و شما نباید فراموش کنیم که قبل از هر چیز ایرانی هستیم و نسبت بحفظ این آب و خاک مقدسی که نسل‌های پیشمار نیاکان ما آنرا بقیمت فداکاریها و تلاش و جانفشانیهای دایم با سربلندی و افتخار بدست ما سپرده و خودشان نیز برای همیشه در دل همین خاک مقدس بخواب رفته‌اند مسؤلیت سنگینی داریم که نباید حتی يك لحظه آنرا از یاد ببریم .

دیربازود همه ما بایشان خواهیم پیوست ولی این مملکتی که ایران نام دارد و مقدر بوده است که در تاریخ جهان مشعلداری یکی از پرافتخارترین و درخشانترین تمدنهای روی زمین باشد باید جاوید بماند .

از نطق شاهنشاه بمناسبت سالروز بیست و هشتم

مرداد ۱۳۳۰

سوابق ملی ما و عظمت گذشته ما و
رشد باطنی و عمیق ما و شایستگی مردم این
سرزمین و همچنین ثروت‌های طبیعی و خداداد ما
در واقع ما را ملزم و محکوم می‌کند که در زمره
ملل زنده و بزرگ دنیا قرار بگیریم . برای
تأمین این منظور می‌بایستی ما از هر جهت دوشادوش
پیشرفته‌ترین ممالک دنیا قدم برداریم .

از سخنان شاهنشاه در سلام عید غدیر
۲۳ اردیبهشت ۱۳۳۲

در کشور ما اکنون ملتی کهن برای آنکه
در عین حفظ سنن پرافتخار مدنی و فرهنگی
چند هزار ساله خود کشور خویش را بپای
مترقی ترین و پیشرفته ترین ممالک دنیای
کنونی برساند و از ترکیب دو عامل نو و کهن
جامعدهای سعادت مند بر اساس توازنی شایسته میان
نیروهای معنوی و مادی پی ریزی کند دست به
تلاشی وسیع و بی سابقه زده است .

از نطق شاهشاه خطاب به اعلیحضرت
اولاق پادشاه نروژ - ۱۹ دی ۱۳۴۳

رژیم ایران رژیمی خیلی قدیمی است و
مسلماً روش حکومتی که چندین هزار سال
برقرار بوده و ادامه داشته نمی‌تواند برخلاف
میل ملی مردم باشد . بهمین جهت می‌بینید که
مادر میان همه طوفاها استوار و محکم و مطمئن
بکارها ادامه می‌دهیم و می‌کوشیم تا حداکثر
آزادی‌ها را منهای آزادی در خیانت ب مردم بدهیم .

از سخنان شاهنشاه در شرفیابی نمایندگان
مجلسین سنا و شورای ملی - ۴ آذر ۱۳۳۷

رژیمی در خطر است که طبیعی نباشد ،
در صورتی که رژیم ایران يك رژيم طبیعی است
که از دو هزار و پانصد سال پیش تا کنون برای
ما باقی مانده است . این رژیمی نیست که از
خارج برای این کشور تحمیل شده باشد. حکومت
سلطنتی را دولتهای استعماری در ایران بوجود
نیاورده اند .

از سخنان شاهنشاه در باشگاه روزنامه نگاران
فرانسه - ۲۶ مهر ماه ۱۳۴۰

شاید با این توضیح برای شما روشن شده
باشد که من این میراث عظیم تاریخی را در
دست خود دارم چه مسئولیت خطیری در برابر
تاریخ گذشته و آینده کشورم احساس می‌کنم.
من نه فقط می‌خواهم این ودیعه گرانبها و مقدسی
را که بمن سپرده شده است برای آینده حفظ
کنم، بلکه سعی می‌کنم که اضافه بر ادا میدادن
این سنت تاریخی منشاء تحولات لازمه عصر
وزمان خودمان نیز در کشور خویش باشم و ایران
پرافتخار دیروز را بصورت ایران مترقی و سعادت‌مند
فردا درآورم .

از سخنان شاهنشاه در باشگاه ملی مطبوعات
امریکا - ۴۹، ۱۲۴

گاهی وقتی انسان حس کند که تنها شخصی است که می تواند کاری را انجام دهد ، هرگاه از انجام آن تصور ورزد بمنزله خیانت است . بدبختانه یا خوشبختانه من تنها کسی هستم که می توانستم این کارها را انجام دهم و انجام دادم .

من نمی توانم از زیر بار این مسئولیت شانه خالی کنم ، هرگاه شخص طفره نرود و تزلزل بخرج ندهد انجام کار مشکل نیست بخصوص در این مملکت که مردمانش اشتیاق و احتیاجی اینقدر شدید دارند که بصورت ملتی عظیم درآیند .

ما در گذشته طی قرون متمادی از کشورهای برجسته جهان بوده ایم ولی اکنون دیگر در فکر فتوحات و تسخیر زمین های دیگر نیستیم . ما نقشه های امپریالیستی نداریم و آن دوران؛ دیگر گذشته و تمام شده است . اکنون تنها هدف من اینست که کشور خود را بصورت یکی از پیشرفته ترین اجتماعات جهان درآورم .

از مصاحبه شاهنشاه با نماینده خبرگزاری انگلیسی
رویتر - ۱۲ آبان ۱۳۳۲

تنها هدف زندگی من ارتقاء روزافزون
کشور و ملت ایران است و آرزوئی بجز این ندارم
که استقلال و حاکمیت این مملکت را حفظ کنم
و ملت ایران را بنیای مترقی ترین و سعادت مندترین
جوامع جهان برسانم و عظمت دیرینه این
سرزمین و افتخارات تاریخی آن را تجدید کنم
و در این راه درآینده نیرمثل گذشته از بذل جان
دریغ نخواهم داشت .

برای من این احساس مایه خوشوقتی و
مباهات است که امروزه من و ملت من بایوندد قلبی
ناگسستی بیکدیگر پیوسته ایم و دست در دست هم
در راهی که متضمن عظمت و ترقی و سعادت ایران
است پیش میرویم .

از نطق شاهشاه هنگام تاجگذاری ۴
آبان ۱۳۴۶

از اوان کودکی دانسته‌ام که دست تقدیر
مرا بسرپرستی يك کشور باستانی و دارای
تمدنی بزرگ که مورد ستایش من است خواهد
گماشت و باید در بهبود وضع مردم کشور مخصوصاً
طبقه معمولی آن کوشش کنم . احساس می‌کنم که
ایمان واقعی من بخداوند مرا در انجام این منظور
مقدس کمک خواهد نمود و آنقدر خودبین نیستم
که تصور کنم هر پیشرفتی که در این راه نصیب من
گردد جز بیاری خداوند یگانه میسر تواند بود.

(از کتاب مأموریت برای وطنم)

وظیفه من این است که این میراث گرانبها
و کهنسالی را که استقلال و حاکمیت و شرافت
ملی ایرانی نام دارد و تاریخ آنرا بصورت ودیعه
مقدسی بدست من سپرده است کامل تر و غنی تر از
آنچه تحویل گرفته‌ام بدست نسل‌های آینده
بسپارم .

(از کتاب انقلاب سفید)

کشور ما با سابقه درخشان مدنی و
فرهنگی خود و بامقام شامخی که پیوسته
در عالم فکر و اخلاق داشته و از این حیث
همیشه يك قانون فروزان معنویت بوده
است امروز در نشر و توسعه اصول عالیه اخلاق
مسئولیت سنگینتر و خطر تری را نسبت بدیگران
بعهدہ دارد .

از پیام شاهنشاه بشورای انجمن برادری
جهانی ۱۲ آبان ۱۳۳۷

ما از زمانی که در جاده تمدن گام نهاده ایم
راه همکاری فکری و معنوی با ملت‌های دیگر را
دنبال کرد و بر این عقیده بوده ایم که فرهنگ و
تمدن ما و ملت‌های دیگر میراثی است که به همه
ملت‌ها تعلق دارد و امروز هم با همان ایمان و اعتقاد
به این سنت چند هزار ساله در جستجوی
همکاری صمیمانه با همه ملت‌ها برای رسیدن به
آرمان‌های مشترک انسانی هستیم .

از سخنان شاهنشاه در شهرداری پاریس

۲۱ مهر ۱۳۴۰

باید مردم بفهمانیم که چرا در گذشته و در دوران شاهنشاهی بزرگ
ایران ما توانستیم چنان قدرت و مقامی برای کشور خویش تحصیل
کنیم . البته منظور من در اینجا توجه به جنبه کشورگشایی و لشکرکشی
نیست زیرا که هر چند ممکن است عظمت ظاهری به این قبیل زور آزمائیها
و پیروزیها مربوط باشد ولی چنین مظاهر قدرت هم زود از میان می رود
و هم دامنه آنها محدود است و مانیز امروزه نظری بیجاك دیگران نداریم .
آنچه در این میان اهمیت دارد آن عوامل روحی و معنوی است که عظمت
و جلال حقیقی شاهنشاهی ایران را پدید آورد . یعنی روح فضیلت و
وایمان مردم با اصول و مبانی استوار پرهیزکاری و راستگوئی و سایر اصول
اخلاقی که این شاهنشاهی حاصل آن بود .

از بیانات شاهنشاه در سلام نوروزی

اول فروردین ۱۳۴۱

وجه امتیاز همیشگی هنر و فرهنگ
ایرانی این بوده است که دلها را از راه دور
بایکدیگر نزدیک کند زیرا این فرهنگ و هنر
همواره جنبه‌ای جهانی داشته و در خدمت همه
جامعه بشری بکار رفته است. این فرهنگی است
که از آغاز وظیفه اصلی خود را در آمیختن اندیشه‌ها
و فلسفه‌ها و هنرهای متفاوت جهان با یکدیگر
و ایجاد یک اندیشه و فلسفه و هنر مشترک از آنها
قرار داده است. بهمین جهت است که هنر و علم
و ادب و سایر مظاهر فکر و معنی هیچوقت در ایران
محدود به چهار دیوار این مملکت نشده بلکه
پیوسته در خدمت تمام بشریت بکار رفته است.

از سخنان شاهنشاه هنگام کشایش نمايشگاه
(هفت هزار سال هنر ایران) در
واشینگتن ۱۶-۳-۱۳۴۳

در ایران امروز که دوران سازندگی
مادی و معنوی وسیعی بر اساس میراث عظیم
تمدن و فرهنگ کهن ایرانی آغاز شده است
توجه بمفاخر گذشته مخصوصاً ارزش‌های واقعی
فکر و ادب و دانش و هنر این سرزمین روز بروز
اهمیت بیشتری پیدا می‌کند زیرا ملت ایران
بخوبی وظیفه و مسئولیت خود را در حفظ و ادامه
این میراث عالی و انسانی و فرهنگی و مدنی
احساس کرده است .

از بهرام شاه‌شاه پمناست برگزاری جشن
هزارمین سال تولد محمد زکریای رازی
۶ دی ۱۳۳۲

فرهنگ کهن ایرانی که بصورت گرانبها توسط بن مسراث تاریخی و ملی بااست ما رسیده است مایه سر بلندی و افتخار ما است ولی ما این میراث معنوی خود را یک میراث انحصاری ملی نمی دانیم بلکه آنرا قسمتی از میراث عظیم تمدن و فرهنگ بشری می شناسیم که هر یک از ملل قدیم و جدید جهان در تکمیل آن سهم خاص خود داشته اند و دارند. ما افتخار داریم که فرهنگ ما از روز اول فرهنگی بشری و جهانی بوده و همواره کوشیده است تا در خدمت جامعه بشریت بگاز رود. در این راه ما همانقدر که بتمدن یونان و روم و سایر تمدنهای بزرگ شرق و غرب هدیه داده ایم بهمان اندازه نیز بدانها هدیه یونیم. این مبادله ای است که ما بدان افتخار داریم، زیرا از همین مبادلات ارزش های فرهنگی و مدنی است که تمدن عظیم امروزی جهان زائیده شده است.

از پیام شاهنشاه به کنگره بین المللی «مطالعه در باره
تأثیر تمدن ایران در تمدن یونان و روم» در شهر
رم - ۲۲ تا ۲۴ آوریل ۱۹۶۴

فرهنگ ایرانی در تمام جلوه‌های علم و ادب و فلسفه و حکمت و هنر خود پیوسته بر اساس محبت و تفاهم و دوستی متکی بوده و همواره دیدی جهانی و بشری داشته است .

این فرهنگ انسانی چنان ریشه‌دار و عمیق بوده که هیچ‌یک از حوادث سهمگین تاریخ حتی آنها که موقتاً اساس حاکمیت و استقلال سیاسی ما را متزلزل کردند؛ نتوانستند این ملت را از انجام مأموریت معنوی بزرگی که در تمام تاریخ بر عهده داشته است بازدارند .

از پیام شاهنشاه بمناسبت سالروز صدور
اعلامیه جهانی حقوق بشر - ۱۹ دی ۱۳۴۴

آنچه مایه اصلی ادبیات و حکمت ایران است محبت و پیوستگی است و آنچه اساس تاریخ کهنسال ماست نیز همین توجه عمیق باصول معنویت و اخلاق است .

ما نه از آن جهت طرفدار تاریخ و فرهنگ و تمدن خود هستیم که سابقه پیروزیها و استیلاهای نظامی نداشته باشیم زیرا تاریخ ما آکنده از این نوع پیروزیهاست. ولی ما افتخار اصلی خویش را در آن پیروزیهایی می‌دانیم که در طول تاریخ در راه توسعه و تکامل تمدن و فرهنگ بشری در راه ترویج علم و هنر و ادب و معنی بدست آورده‌ایم. پر ارج‌ترین سپاهیان ما طی هزاران سال آن مردان و زنانی بوده‌اند که در تمام تاریخ کهنسال ایران مشعل دانش و فرهنگ را در برابر تندبادهای حوادث فروزان نگاهداشتند و آن را درخشانتر و فروزانتر بنسل‌های دیگر سپردند .

برای ما پیروزی واقعی در احساس همین حقیقت نهفته است، زیرا استیلای جغرافیائی و نظامی خواه ناخواه با دوران بازگشت و انحطاطی همراه است ، ولی این ارزش‌های معنوی هیچوقت و با هیچ نیروئی از میان نمی‌رود. ما خوب میدانیم که بیش از آنچه بدیگران داده‌ایم از دیگران گرفته‌ایم ؛ ولی شاید در بازار جهان این تنها کالائی باشد که دهنده آن نه تنها چیزی ازدست نمی‌دهد، بلکه چیز زیادتری نیز بدست می‌آورد.

الزلف شاهنشاه هنگام کناره‌گیری جهانگردان ایران -
شناسان ۹ شهریور ۴۵

هر چند ایرانی در تمدنی قرون به سلطنتوری
معروف بوده است ولی امتیازات مدرسط و نفون
تمدن و فرهنگ از شهرت ما در سلطنتوری
بیشتر است، زیرا از لحاظ فرهنگ و تمدن ما
ملل غالب را همواره مغلوب ساخته ایم
یعنی یا آنها را متمدن کرده و یا تحت تأثیر تمدن
خویش قرار داده ایم. بعبارت دیگر اگر هم گاهی
از لحاظ نظامی شکست خورده ایم، از لحاظ
تمدن و فرهنگ همواره غلبه و پیروزی با ما
بوده است.

از کتاب مأموریت برای وطنم

در کشوری، مانند ایران که دارای آنهمه سوابق تاریخی و سنن باستانی است، سرعت در انجام تحولات و تغییرات اساسی و اجتماعی طبعاً با بعضی از دشواریها و مضیقه‌ها همراه است، و البته این زحمات و دشواریها را باید تحمل کرد. اما من هرگز در نظر ندارم که در این راه میراث گرانبها و پربارزش باستانی خود را از کف بدهیم برعکس اعتماد و اطمینان داریم که بر ذخیره معرفت و تمدن کهن سال خویش خواهیم افزود و حتم دارم که در اثر پیشرفتهای اقتصادی ما، مذهب و فلسفه و هنر و ادبیات و علوم و صنایع ظریفه ما نیز تجلیات بزرگتری خواهد یافت و رفاه و نعمتی که مردم عادی و معمولی از آن برخوردار خواهند بود آنها را برای نمایش ذوق و هنر خویش مجهزتر خواهد ساخت.

(از کتاب مأموریت برای وطنم)

ملت ما هرگز به تبعیضات نژادی و یا
مذهبی یا تفاوت بین رنگ پوست افراد اعتقاد
نداشته و برعکس همواره بمدارا و مماشات نسبت
به نژادها و مذاهب مختلف مشهور بوده و کشور
خود را ملجاء ستمدیدگانی که ملیت دیگر
داشته‌اند قرار داده است .

(از کتاب مأموریت برای وطنم)

اصول عالیة مذهبی و اخلاقی و فکری در
طول هزاران سال وجه مشخص فرهنگ اصیل
ایران بوده است .

ما همواره بیعدالتی و دروغ و کینه و
خود خواهی را آثار اهریمنی و نشان تاریکی
و پلیدی دانسته و پیوسته روی بجانب عدالت و
راستی و محبت و بشردوستی داشته ایم و معتقدیم
که جامعه انسانی نیز جز در پر تو این اصول نمیتواند
به رستگاری و پیشرفت واقعی برسد .

(از کتاب انقلاب سفید)

آشنائی ما با اصول آزادی و دموکراسی
که لازمه پیشرفت اجتماعی واقعی است تازه نیست.
ما از بیست و پنج قرن پیش با این اصول
آشنائی داشته‌ایم. زیرا شاهنشاهی ما که در
عصر خود بزرگترین امپراطوری جهان بود، بر
همین اساس آزاد منشی و احترام به معتقدات و
حقوق افراد و ملل بنیاد نهاده شد. برای ما
بشر دوستی و همکاری با دیگران در راه ترقی اجتماعی
يك سنت ملی چند هزار ساله است، و اکنون
نیز ما به افتخار ماست که به پیروی از سنن
دیرینه ملی و بر اساس علاقه به حقوق خود و
احترام به حقوق دیگران، در راهی مثبت یعنی
راه ترقی مادی و معنوی با حفظ آزادیهای دموکراتیک
پیش می‌رویم.

از نطق شاهنشاه در مهمانی نخست وزیر
سوئد در استکهلم - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۳۹

ما گذشته‌ای پر افتخار داریم که به آن
مباهات می‌کنیم، ولی این کافی نیست. بایستی
کاری کنیم که جامعه خود، مخصوصاً طبقات محروم
آنرا از زندگانی شایسته‌ای برخوردار نمائیم.
در ایران اقلیت کوچکی زندگانی باجملی دارند
در حالی که اکثریت مردم از وسایل زندگانی
محروم هستند و مثل آنستکه این عده محدود
نمی‌خواهند بسایرین مجال فعالیت دهند. مبارزه
حقیقی من علیه کسانی است که مانع اصلاحات
هستند، تا در ایران وضعی بوجود آید که کار
به‌کاردان سپرده شود و افراد لایق بتوانند زمینه‌ای
برای فعالیت بدست آورند. من با سرمایه‌داری
و ثروت مخالف نیستم، ولی با این که سرمایه در
دست عده محدودی بدون استفاده دیگران متمرکز
گردد مخالفم و نمی‌خواهم اقلیت معدودی بقیمت
فقر و بدبختی اکثریت افراد ایران متمکن و
سرمایه‌دار شوند و در حقیقت سعادت آنها از راه
تابودی دیگران تأمین گردد.

از بیانات شاهنشاه در شرفیابی ایران

مقیم امریکا ۲۹ آبان ۱۳۲۸

انقلاب اجتماعی کشور ما با مراعات کامل
اصول دموکراسی و حفظ حقوق و آزادیهای فردی
و اجتماعی انجام میگیرد، و این امری است که
مایه مباهات و اطمینان خاطر ماست. ما چه بر اثر
سنن دیرینه فرهنگی و تمدن خود و چه
با نظر واقع بینانه نسبت به مقتضیات دنیای کنونی،
اعتقاد راسخ داریم که پیشرفت واقعی يك اجتماع
ولو آنکه بطئی تر صورت گیرد جز با حفظ این
حقوق و آزادیها انجام پذیر نیست و هر نوع ترقی
دیگری ناپایدار و غیر اصیل است .

از سخنان شاهنشاه در باشگاه مطبوعات
زنان کانادا ۳۰ اردیبهشت ۱۳۳۴

انقلاب ما خود را در چهار دیواری هیچ
مرام اجنبی محبوس و مقید نکرده است . ما
از هر تجربه‌ای در هر نقطه دنیا که نتایج بهتری
داده باشد و با روح ملی و سنن ایرانی و
مقتضیات اقلیمی و طبیعی ما سازگارتر باشد
استفاده می‌کنیم ، و در عین حال بعقل و تدبیر
خود نیز آنقدر ا نگاه داریم که منافع واقعی مملکت
و ملت خویش و طرق نیل به هدفهای خود را در
این راه از هر فرد خارجی بهتر تشخیص بدهیم و
ابداعات مؤثرتری بکنیم ، اجتماع جدید ایران ،
اجتماعی بر اساس عدالت اجتماعی ، بر اساس
دموکراسی اقتصادی و سیاسی ، بر اساس وجود
افراد آزاد و باسواد و تندرست خواهد بود .
ملت ایران پس از گذشت سه هزار سال
تاریخ ، تازه نفس‌تر و مصمم‌تر و امیدوارتر از
همیشه بجانب مفاخر ملی اجتماعی خود پیش
می‌رود .

از پیام شاهنشاه بملت ایران بمناسبت
سالروز ششم بهمن - ۶ بهمن ۱۳۴۴

در دنیائی که در بسیاری از نقاط آن بدیهی ترین
اصول دموکراسی پایمال شده است ، برای
ملت کهنسال ما که همواره مشعلدار اصول
عالی معنویت بوده است مایه سر بلندی واقعی
است که نه تنها توانسته است اساس دموکراسی
سیاسی خود را استوار نگاه دارد ، بلکه آنرا
با کاملترین اصول دموکراسی اقتصادی و دموکراسی
اجتماعی در هم آمیخته و از این راه بصورت
سرمشقی برای بسیاری از اجتماعات و ملل دیگر
درآمده است .

از پیام شاهنشاه بمناسبت جشن مشروطیت
ایران - ۱۴ مرداد ۱۳۴۵

ما انقلاب اجتماعی ایران را بصورت يك
کالای وارداتی تحویل ملت نداده ایم ، زیرا
اصولاً شأن ملت ما که خود در طول هزاران
سال خلاق فکر و فلسفه و منطق بوده است این
نیست که در این مورد (جامه عاریت) دیگران
را برتن کند .

مراهبانی بر اساس نبوغ ایرانی و بادر
نظر گرفتن تمام اصول ذکر شده اتخاذ کرده ایم
که طبعاً در آنها از تجارب مفید دیگران استفاده
شده است ولی بخصوص هر قسمت از آن که لازم
بوده ابداع خود ماست .

از کتاب انقلاب سفید

... اگر ما می‌خواستیم بر اساس مفهوم و روح انقلاب خود؛ بلای بیسوادی را از جامعه ایرانی ریشه‌کن کنیم، ولی ما راضی می‌شدیم که در مورد مناطق پهناوری از جهان شاهدی بی‌طرف و بی‌اثر بر بقای چنین وضع ناگواری باقی بمانیم در آن صورت نمیتوانستیم ادعا کنیم که انقلاب ما بمفهوم اصیل خود تحقق یافته است، زیرا ما بعنوان وارث سنن عالیّه معنویت و فرهنگ کهنسال ایران نمی‌توانستیم قبول کنیم که بین بیسوادان کشورها و سایر توده‌های بیسواد مناطق پهناوری از جهان از حیث حقوق انسانی فرقی وجود داشته باشد.

از کتاب انقلاب سفید

انقلاب ما با تحقق اصل سپاه دانش و
پیکار با بیسوادی اجرای اصیل‌ترین رسالت
تاریخی تمدن ایرانی یعنی رواج دانش و فرهنگ
را بعهده گرفت. جهش و قدرت محرکه این اصل
از انقلاب ایران بقدری بود که از مرزهای کشور
ما فراتر رفت و یک نهضت جهانی پیکار با بیسوادی
را در بر گرفت، بطوری که امروز با دیدار
نتایجی که این انقلاب در راه دفاع از حقوق و
منافع یک میلیارد نفر از مردم بیسواد و محروم
جهان داشته است در خود احساس رضایت و
غروری مشروع می‌کنیم.

از کتاب انقلاب سفید

انقلاب ما وظیفه‌ای را که در مورد زنان
ایرانی بر عهده داشت با آزاد کردن آنان از قید
زنجیرهای کهن و دادن امکان هرگونه فعالیت
و پیشرفت بدیشان در همه شئون مادی و معنوی
اجتماع ایران انجام داد؛ از این پس خود آنها
هستند که می‌باید خویش را شایسته این آزادی
و شایسته سنن دیرینه تمدن اصیل انسانی ایران
نشان دهند و تاریخ آینده را بدانسان که در
خور گذشته ماست پی‌ریزی کنند و من ایمان
دارم که زنان ایران این رسالت خویش را بخوبی
انجام خواهند داد.

از کتاب انقلاب سفید

